

49e jaargang
Winter 2025

4

Natuurlijkernijze

Foto: Jan Vogel; Rood bekermos

Beleef de natuur

ivn natuur
educatie
Barneveld

Inhoud

Inhoud	2
Van de voorzitter	3
Natuurlijk de Veluwe	3
Jubilarissen	4
De nieuwe jeugdcommissie	5
Verhuisploeg bedankt!	8
Aeres Barneyweek	9
Wandeling Gidsen voor Gidsen	10
Verslag paddenstoelenwandeling	10
Wandeling over de Wildekamp	11
Snertwandeling in het Paradijs	11
Vogelen op de Schuitenbeek en Arkemheerpolder	12
Vogelaarscontactdagen 2026	16
Feestelijke open dag IVN Barneveld	16
Bram Boswachter en een specht met koppijn?	18
Op paddenstoelenjacht met de Fotowerkgroep	19

Van de voorzitter

Beste leden,

Zo richting het eind van het jaar komt zo'n moment van terugkijken. En dan denk je al gauw "wat een jaar". Wat veel gedaan, wat veel meegemaakt, wat gaat de tijd soms snel. Maar ik kan met recht stellen, wat was het een jaar, 2025!! Als iemand vooraf had gezegd dat we zouden verhuizen naar Aeres had ik die in volslagen ongeloof aangestaard. En hier zijn we nu. Op 17 januari in het nieuwe jaar vieren we feestelijk dat we op deze prachtige plek terecht kunnen. In de afgelopen Natuurlijkerwijzes, met tussentijdse ledenbrieven en de ledenvergaderingen hebben we je als bestuur op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen. Hier ga ik dat allemaal niet meer herhalen, behalve de opluchting dat we het voor elkaar hebben gekregen. Met elkaar.

Verder was het ook een jaar met "wat hebben we veel gedaan". In de afgelopen ledenvergadering heb ik stilgestaan bij het vele werk van de werkgroepen. Prachtig om de inzet en enthousiasme van iedereen te zien. En er is nog steeds behoefte aan vrijwilligers. Dus als je je wilt aansluiten bij aanstekelijke en gedreven mensen, laat het ons dan vooral weten en we brengen je in contact. Zeker onze scholenwerkgroep zoekt mensen die ons enthousiasme voor de natuur over willen brengen aan basisschoolkinderen.

Zoals gezegd, we gaan onze nieuwe locatie feestelijk openen. Daarmee is het ook de aftrap van het nieuwe jaar. Verderop in deze Natuurlijkerwijze kunt je daar meer over lezen. We hopen vele leden maar ook nieuwe gezichten te ontvangen. Dus zet de datum met grote letters vast in de agenda, 17 januari 2026. We hopen je daar weer te zien.

Namens het bestuur wens ik je fijne feestdagen, een goede jaarwisseling en het allerbeste voor het nieuwe jaar.

Hartelijke groet, namens het bestuur,

André van de Burgwal, voorzitter

Natuurlijk de Veluwe

Na een succesvol jaar met onze eerste presentatie : "Natuurlijk door de seizoenen" mogen we nu met trots onze nieuwe presentatie laten zien.

We hebben met de foto's van onze leden van de fotowerkgroep weer een prachtige presentatie gemaakt. Dit keer : "Natuurlijk de Veluwe".

Ook deze presentatie kan weer geboekt worden, we komen graag bij verenigingen, kerken, feesten, vakantieparken, woongroepen enz. enz.

Voor informatie : ivnfotobarneveld@gmail.com

Jubilarissen

Op de ledenvergadering hebben we twee personen in het zonnetje mogen zetten die zich jarenlang hebben ingezet voor onze vereniging. Beiden bij deze nogmaals dank!

Tineke Tazelaar

Tineke is lid vanaf 1975 en heeft destijds samen met o.a. Wim Bakker en haar man Peter de gidsencursus gevolgd. Met haar kennis van vogels heeft ze diverse vogelexcursies gegeven. Met haar fenomenale gehoor weet zij de vogel lang voordat de deelnemers een piepje horen.

Theo Jansen

Theo is ook zo'n trouw lid. Als onderdeel van de vogelwerkgroep controleert hij nestkasten op Boeschoten. En hij is het type dat altijd van de partij is als er iets wordt georganiseerd.

André van de Burgwal, voorzitter

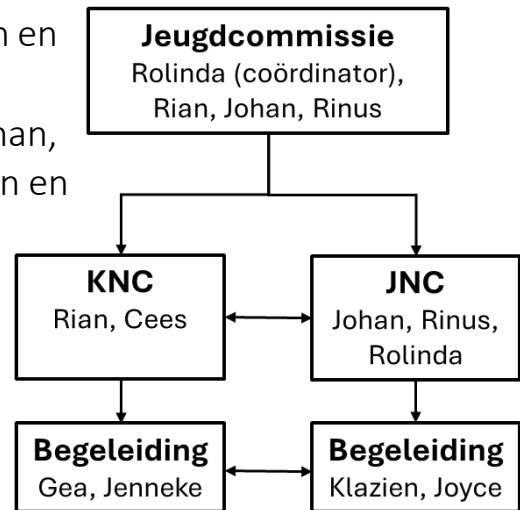
De nieuwe jeugdcommissie

De jeugdcommissie bestaat uit Rolinda van Geerestein (coördinator), Rian Smit, Johan de Blaeij en Rinus Jansen. Zij coördineren de verschillende jeugdgroepen, plannen activiteiten en ondersteunen de begeleiders. Rian was al langer betrokken bij de jeugdgroepen en Rolinda, Johan en Rinus hebben gereageerd op een oproep aan de ouders van de deelnemers om als vrijwilliger te komen helpen.

De jeugdcommissie werkt met twee hoofdgroepen:

- KNC (Kinder Natuur Club) – geleid door Rian en Cees met als begeleiding Jenneke en Gea.
- JNC (Jeugd Natuur Club) – geleid door Johan, Rinus en Rolinda met als begeleiding Klazien en Joyce.

Tussen KNC en JNC, en tussen hun begeleidingsgroepen, vindt samenwerking en informatie-uitwisseling plaats. Met deze nieuwe structuur blijft de jeugdafdeling van IVN Barneveld stevig in beweging.

Er is ruimte voor nieuwe vrijwilligers, frisse ideeën en natuurlijk nog veel meer leuke natuurbelevissen voor kinderen en jongeren.

Zo blijft IVN Barneveld ook in de toekomst een plek waar de jeugd de natuur kan ontdekken, beleven en, misschien wel het allerbelangrijkste, er plezier aan kan beleven. Als u ons wilt bereiken kan dat per email via: jeugdivnbarneveld@gmail.com

Volg ons ook online!

Benieuwd naar wat de jeugd bij IVN Barneveld allemaal beleeft? Volg ons dan op Facebook (facebook.com/jeugdivnbarneveld), Instagram (@jeugd_ivnbarneveld) en TikTok (@jeugd_ivn_barneveld) voor foto's, filmpjes en updates van onze activiteiten. Zo blijf je op de hoogte van al het moois dat onze jonge natuurliefhebbers ontdekken!

*Met vriendelijke groeten,
Rolinda van Geerestein
Coördinator Jeugdcommissie*

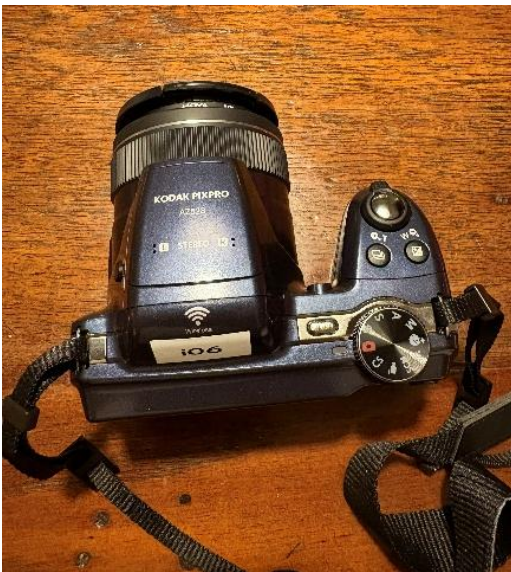
Een Ochtend Vol Avontuur:

Natuurfotografie met de Jeugdleden van Introductie: enthousiasme en een hoop lol

Stel je voor: het is zaterdagochtend 15 november 2025, de voorspelde zware regenbuien blijken slechts miezerbuitjes te zijn en een bonte stoet van zo'n twintig jeugdleden verzamelt zich bij ons Natuur Educatie Centrum op de nieuwe locatie bij Aeres aan de Barnseweg. Zes begeleiders proberen ondertussen met hun beste glimlach het enthousiasme in goede banen te leiden – en natuurlijk hopen ze stiekem zelf ook nog wat van Gea van onze Fotowerkgroep te leren.

De fotocameraatjes: gesponsord, keurig op tijd geleverd en tot leven gewekt

Dankzij de sponsoring van onze natuur vrienden van Groene Bondgenoten en Dik Groen waren we in staat om tien gloednieuwe fotocameraatjes aan te schaffen. De camera's werden keurig op tijd geleverd en twee begeleiders gingen de woensdag ervoor als een ware Formule 1 pitcrew aan de slag: accu's opgeladen, geheugenkaartjes erin gepriegeld, stickers vakkundig opgeplakt (sommige recht, sommige artistiek schuin) en natuurlijk de schouderriemen stevig bevestigd. Je zou bijna denken dat ze dit vaker doen.

De uitleg: Compositie voor beginners en andere avonturiers

Voor het bos werd bestormd, kregen de jeugdleden een korte, maar o zo belangrijke uitleg over compositie. “Zorg dat je een rustige achtergrond hebt, zodat de aandacht op je onderwerp ligt ” zei Gea, terwijl ze een demonstratie gaf met een van de jeugdleden als fotomodel. “En kies eens een ander standpunt dan ooghoogte. “ Er werd gesproken over de regel van derden (“Nee, dat is geen wiskunde, maar een trucje om je foto spannend te maken!”), over je onderwerp (“Wat wil je laten zien met je foto?”) en natuurlijk over het allerbelangrijkste: gewoon

plezier hebben.

Het avontuur: Het Schaffelaarse Bos als fotomodel

Daar gingen ze: een sliert jeugdleden die niet konden wachten om de eerste foto's met de nieuwe fotocameraatjes te maken. Het Schaffelaarse Bos was die ochtend het decor voor een ware fotosafari. Paddenstoelen werden vereeuwigd, bomen kregen een hoofdrol en zelfs een ondiepe sloot moest eraan geloven.

De begeleiders hadden hun handen vol aan het beantwoorden van prangende vragen als: "Waarom wil mijn camera niet scherpstellen op die paddenstoel?" en "Mag ik een selfie maken met een begeleider?" De sfeer was opperbest – zelfs toen we alweer veel te snel terug moesten naar ons Natuur Educatief Centrum.

Afsluiting: Blijde gezichten en dank aan onze sponsors

Aan het einde van de ochtend waren er vooral blijde gezichten te zien. De jeugdleden hadden hun eerste prachtige natuurfoto's gemaakt met de nieuwe cameraatjes (en ook een paar onvergetelijke mislukte exemplaren). De begeleiders konden opgelucht ademhalen: alle camera's heel terug, iedereen vrolijk. De leukste foto's van de jeugdleden gaan we op onze website plaatsen en misschien ook nog wel wat bloopers.

Een oprecht dankjewel aan onze natuur vrienden *Groene Bondgenoten en Dik Groen*;

Op naar de volgende natuurfotografie-ochtend!

Verhuisploeg bedankt!

Zoals iedereen weet heeft onze vereniging een zeer intensieve verhuizing achter de rug. Het is hartverwarmend hoeveel leden zich direct hebben aangemeld om te helpen met de verhuizing. Er is ingepakt, verhuist, uitgepakt, het oude en nieuwe NEC zijn schoongemaakt en onze spullen zijn ook nog eens geïnventariseerd. Kortom: een grote klus is geklaard!

Omdat dit zonder de inzet en enthousiasme van de verhuisploeg niet mogelijk is geweest, is er door het bestuur een feestelijke avond voor hen georganiseerd.

Op dinsdag 11 november jl. kwam een groot deel van de verhuisploeg bij elkaar, onder het genot van een kopje koffie/thee met taart erbij. Maar zodra de koffie en taart genuttigd was, was er werk aan de winkel: de natuurkennis van de verhuizers werd aan de hand van een leuke, maar ook zeer moeilijke natuurquiz getoetst, met 30 vragen...Er waren 4 prijswinnaars. Erg knap gedaan!

Al met kijken we terug op een geslaagde avond die zeker heeft bijgedragen aan een leuke ontspannen sfeer.

Verhuisploeg: Bedankt!!

Na de quiz was het wel even nodig om de hersenen wat rust te gunnen. De aangeboden ver-

snaperingen in de vorm van een hapje en een drankje waren hiervoor een welkome aanvulling.

“Tjonge, wie heeft deze vragen bedacht? Zucht...”

Vooruit, één vraag voor de lezers:

Natuurquiz 1

Een vrouwelijke aap is een apij, maar hoe noemen we een vrouwelijke olifant?

“Ik hoop dat het nog een beetje moeilijker wordt...pff.”

Wil je het antwoord weten? Schakel de verhuisploeg in. Zij kunnen het je zo in-fluisteren.

Cees Klomp en Sylvia van den Hazel

Aeres Barneyweek

Elk jaar organiseert Aeres in december onder de noemer Barneyweek een maatschappelijk programma voor haar studenten. Diverse organisaties verzorgen workshops over allerlei thema's.

Dit jaar is IVN Barneveld ook gevraagd. Van Cees begreep ik dat er al diverse studenten eens om de hoek hadden gekeken, nieuwsgierig wat er allemaal gebeurde. Nu mocht ik 13 jongelui ontvangen in onze eigen ruimte. Ik heb ze verteld over IVN en onze lokale activiteiten. Vervolgens zijn we in gesprek gegaan hoe zij een rol kunnen spelen binnen onze vereniging. Binnen hun lesprogramma is een deel namelijk door hunzelf in te vullen. Een aantal was zelf behoorlijk actief als vogelaar of zelfs al als IVN-lid in hun woonplaats. Voor anderen was het aftasten. En voor sommigen was het echt nog veel te vroeg op de dag.

Langzamerhand kwam het gesprek goed los en uiteindelijk moesten we vanwege de tijd afronden. Ze gaven me goede ideeën mee over flexibiliteit, inpassing in schooltijden en het faciliteren van een inschrijfproces. Daarbij vroegen ze om een stukje opleiding en begeleiding om echt van dienst te kunnen zijn. Het was leuk om hun enthousiasme te merken. En ze wilden echt helpen. Een meisje drukte me serieus op het hart dat als we Tiktok willen inzetten de filmpjes toch echt kort te houden. Kortom, ik kijk terug op een leuke en waardevolle workshop.

André van de Burgwal

Wandeling Gidsen voor Gidsen

De week voor de Paddenstoelenwandeling hebben we de route samen met collega-gidsen verkend. 'Gidsen voor Gidsen' hebben we deze wandelingen genoemd. We doen dan dezelfde wandeling als met het publiek. Het is gezellig en leerzaam om met elkaar op pad te gaan. Er is veel kennis bij ons IVN en daar kan iedereen van profiteren. Het is ook erg leerzaam om met elkaar op pad te gaan, want iedereen weet wel iets om te vertellen. Negen paar ogen zien nu eenmaal

Porseleinzwam (foto André Geelhoed)

meer dan twee paar. Het weer viel enorm mee, na een regenachtige zaterdagmorgen, werd het 's middags na 10 minuten droog en liet de zon zich af en toe zien. De 9 gidsen die aan deze wandeling deelnamen hebben veel gezien, veel geleerd en genoten. Er werden soorten gespot, die de meesten van ons nog nooit hadden gezien. De zaterdag voor de Nieuwjaarswandeling op 24 januari 2026, hopen we op meer collega's. Deze keer verhinderd? Blok dan zaterdag 31 januari in uw (nieuwe) agenda.

Dat mag u niet missen!

Dirk van de Streek en Aart Mulder

Verslag paddenstoelenwandeling

Op 8 november was er een paddenstoelen wandeling voor publiek in het Schafelaarse bos. Het weer werkte mee, het werd een prachtige middag. Grietje en Klazien namen de kinderen (met de ouders) mee, terwijl wij tweeën de volwassenen door het bos begeleidden. Er kwamen 17 volwassenen en 11 kinderen op deze wandeling af. Er was al veel blad gevallen, waardoor menige paddenstoel verborgen bleef onder de dikke laag bladeren. Maar toch.... 31 soorten op een middag in november is een mooie oogst. De nadruk lag niet op herkennen van soorten, maar meer op vragen als: Is dit een parasiet, een saprofyt of een symbiont? De wandeling werd als zeer plezierig en leerzaam ervaren, zowel door de gidsen als de deelnemers. Eén van de deelnemers vroeg zich af waarom we dit niet vaker doen. Ze is met nog iemand lid geworden en haar wens zal in 2026 in vervulling gaan. Dan staan er (eindelijk) weer veel meer wandelingen op het programma.

Dirk van de Streek en Aart Mulder

Wandeling over de Wildekamp

Zaterdagmiddag 31 januari 2026 kunt u onder leiding van IVN gidsen een stukje van de Wildekamp gaan bekijken. Een niet zo bekend, maar prachtig natuurgebied van het Geldersch Landschap en Kasteelen aan de Hogesteeg bij Garderen. Het bestaat uit een heideveld, enkele mooie grafheuvels, waarvan er een open-gewerkt is om te laten zien hoe men er vroeger leefde en de doden begroef. Ook enkele prachtige eikenclusters, die herinneren aan grazende schaapskuddes. Waarschijnlijk zijn deze eikenclusters, die aan de rand van de hei staan, de oudste bomen van de Veluwe.

De gidsen die deze tocht begeleiden zijn: Dirk van de Streek en Aart Mulder. Vertrek: om 13.30 uur vanaf de parkeerplaats bij Bethabara in Voorthuizen. Start van de wandeling: om 13.45 uur op de parkeerplaats aan de linkerkant van de weg, net voorbij de rotonde bij restaurant Zondag richting Garderen.

U hoeft zich niet van te voren aan te melden en de deelname is gratis voor leden en donateurs. Anderen betalen € 3,50 per persoon.

Dirk van de Streek en Aart Mulder

Snertwandeling in het Paradijs

Voor leden en donateurs organiseren we op dinsdag 30 december een snertwandeling in het Paradijs.

We betrekken de erwtensoep van slager Schuiteman uit Garderen, die garant staat voor de meest verrukkelijke erwtensoep die er bestaat. Neem wel eigen mok en lepel mee, die je bij het begin van de wandeling achter kunt laten in de auto of bij de fiets.

De start is om 14.00 uur vanaf de parkeerplaats bij de zorgboerderij Paradijs. De organisatoren, die jullie meenemen het gebied door, zijn Dirk van de Streek en Aart Mulder.

Opgave verplicht vanwege de te bestellen erwtensoep. Dit kan via de mail: jamulder@solcon.nl, of tel 06-28261883. Opgave per mail of telefonisch voor 27 december 12.00 uur! Alle leden en donateurs welkom! Bijdrage voor de erwtensoep is € 5.= per persoon, ter plaatse te voldoen.

Dirk van de Streek en Aart Mulder

Vogelen op de Schuitenbeek en Arkemheerpolder met de Algemene Vogelwerkgroep.

In de Nieuwsbrief van oktober/november werd aangekondigd dat er een meeloopochtend van de Algemene Vogelwerkgroep is op 13 december 2025. Ik lees

dat deze ochtend erg aantrekkelijk is voor belangstellenden of vogelaars die wat minder vaak mee kunnen gaan. Er zal meer aandacht worden besteed aan uitleg over de vogels en er zal tijd genomen worden om de vogels te determineren. Ook lees ik dat er een speciale telescoop van het IVN aanwezig is voor degenen die geen telescoop hebben. En er is altijd de gelegenheid om even door de telescoop van anderen te kijken. Natuurlijk twijfel ik geen seconde en meld mij aan.

Op zaterdag 13 december is het zover. In de vroege ochtend, wanneer de zon langzaam op komt, gaan we per auto naar de Schuitenbeekdelta en Arkemheerpolder. Deze mooie vogelgebieden liggen ten noorden van Nijkerk. Onderweg spotten we nog

een ree in een weiland bij Appel. Zodra hij onze auto opmerkt, kiest hij het hazenpad. Dit is een mooi begin van de dag! Aangekomen op de plek van bestemming worden de auto's geparkeerd op de parkeerplaats bij de Schuitenbeek. Zodra ik uit de auto stap hoor ik de roep van vele kieviten die massaal in de lucht vliegen. Ook de andere deelnemers van vanmorgen (18 in totaal) stappen uit de auto. Hup, de achterklep open en in een mum van tijd zijn de meesten voorzien van een prachtige uitrusting: de telescoop én natuurlijk de verrekijker. Ik kijk om mij heen; de zon komt op aan de heldere lucht. De zonnestralen schijnen over het ontwakende landschap. Het is er prachtig! Ik zie een vlucht ganzen in de lucht, vliegend in de zo bekende v-formatie.

De telescopen worden zorgvuldig neergezet. Ik worstel met de mijne. Gelukkig zijn er behulpzame vogelaars die mij een handje helpen om mijn exemplaar gebruiksklaar te maken. In het water is het een drukte van belang. Vele groepen eenden, ganzen, wulpen, kemphanen zitten bij elkaar. 'Hé, zegt iemand: "Ik zie een zeearend!" Helaas ben ik te laat om hem in mijn vizier te krijgen. Maar ik word getrakteerd op kieviten en goudplevieren en verderop een zilverreiger. Gert komt naar mij toe en vraagt: "Heb je de drie kleine bonte strandlopers al gezien?"

Op mijn ontkennende antwoord zegt hij: "Kom maar mee. Ik heb mijn telescoop precies op de drie afgesteld." Dit laat ik mij geen tweede keer zeggen en richt vervolgens mijn blik door de telescoop van Gert op drie prachtige bonte strandlopers. Hun verenkleed wordt mooi beschenen door de opkomende zon. Jack komt naar mij toe en vraagt: "Heb je ook het nonnetje al gezien? En wil je de tafeleenden ook zien?" Dat wil ik natuurlijk wel! Voorzichtig kijk ik door zijn telescoop en zie de prachtige tafeleenden. De mannetjes hebben een mooie roodbruine kop. Even later duiken ze onder water om naar voedsel te zoeken. Ook het nonnetje wordt door mij volop bewonderd. Jack wijst mij ook op de pijlstaart, evenals de kleine zwaan die beiden in het water grondelen.

Om mij heen hoor ik de enthousiaste vogelaars tegen elkaar zeggen: "Het is een feestje om hier te zijn! Dit hier is een van de mooiste omstandigheden die je als vogelaar kunt hebben!" Opeens hoor ik iemand roepen: "Hé kijk er vliegt een ijsvogel!" Het is mijn wens van vandaag om een ijsvogel te spotten. Het liefst

zittend. Maar als ik met mijn verrekijker in de richting ga waar men hem heeft gezien, is hij al verdwenen. Jammer.

Ina, een ervaren vogelaar komt bij mij staan en vraagt: “Heb je alles al gezien?” Ik: “Nou nee, niet alles (denkend aan het ijsvogeltje), maar er zijn hier ook zoveel vogels.” Ina: “En de bergeend. Heb je die al gezien?” Ina vervolgt: “Kom maar kijken door mijn telescoop. Die staat gericht op de bergeend.” Ik loop met Ina mee naar haar telescoop en ja hoor: ik zie de prachtige eend in vol ornaat. Zo mooi.

Gert wijst mij vervolgens op de brandganzen, die ik door zijn telescoop bekijk. Ik zie ook de smienten, de kleine, mooi gekleurde eendjes van zo’n 45 centimeter.

Gert: “Weet je dat de smient ook wel fluit-eend wordt genoemd?” Op mijn ontkenning vervolgt Gert, nu lachend: “Dat is vanwege het opvallende, fluitende geluid dat de mannetjes maken.” Ach ja natuurlijk.. dat is dus dat geluid wat ik steeds tussendoor hoor.

Ondertussen vraagt Daan of ik de kemphanen al heb gespot. Ze zitten bij de vele Kieviten. Daan stelt mijn telescoop af op de kemphanen en zegt: “Je moet kijken naar de vogels met een geschubd verenkleed, korte snavel met wit aan de bovenkant van de snavel.” En ja hoor: gespot! Wat mooi. Mijn eerste kemphaan gezien. Nu nog die ijsvogel...

Plotseling stijgen alle vogels op. Een wolk van vogels markeert de blauwe lucht. Op mijn vraag waarom dit gebeurt zegt Daan: “Dan is er vast een roofvogel in de buurt”. Aha. Maar de roofvogel laat zich niet zien en de vogels vinden na een tijdje weer een rustig hun plekje in het water. Een grote groep vogelaars komt voorbij en vraagt aan ons waar wij vandaan komen. “Barneveld”, is ons antwoord. “O”, zeggen de voorbijgangers. “Wij komen uit Leiden. Wij genieten volop in dit mooie gebied”. Natuurlijk bevestigen wij dit. De enthousiaste Leidse vogelaars vervolgen hun weg.

Ook onze groep gaat de Schuitenbeekdelta verlaten voor de Arkemheerpolder. Daan: “We gaan daar 6 kilometer lopen en minder stilstaan.” De telescopen worden weer in elkaar gezet, in de auto’s geplaatst en vervolgens gaan we op weg naar de Arkemheerpolder.

Aangekomen op de plaats van bestemming, zie ik een eenzame aalscholver op de steiger zitten. Het is hier een stuk rustiger. Op mijn vraag waarom dit het geval is zegt Kees: "Dat komt omdat het hier een stuk dieper is dan op de Schuitenbeek. De Schuitenbeek is ondiep en daar kunnen de vogels beter voedsel vinden." Om mij heen hoor ik de vogelaars roepen: "O kijk een grote zaagbek." En wijzend naar de lucht: "Daar een koppeltje brilduikers." Ik zie ook kolganzen en smienten in de vlucht. Zo mooi! Ook de dodaars, wilde eenden, meerkoetjes, rietgors, pimpelmees, fazant, torenvalk, goudplevieren, Canadese- en brandganzen, fuut, krakeenden, blauwe reiger en ekster zijn door de vogelaars al gespot." Opeens zegt Herman: "Ik hoor de ijsvogel!" En ja hoor het geluid is een opvallende, hoge en scherpe fluittoon. Maar hoe ik ook kijk; helaas de ijsvogel laat zich weer niet zien. Jammer.

Opeens is er reuring tussen de vogelaars. Ik vraag wat er voor bijzonders te zien is. Gert enthousiast: "We hebben een kokardezaagbek mannetje gezien!" Een wàt?? Gert, nu glimlachend: "Een ko-kar-de-zaag-bek". O, juist ja... Ik heb nog nooit van dit exemplaar gehoord. Maar goed. Welwillend haalt Gert zijn vogelzakboekje tevoorschijn en laat mij een plaatje van het exemplaar zien. Ik zie een prachtige eend. De kop is zwart met een grote, opvallende witte vlek aan weerszijden van de kuif. Op mijn vraag waarom de vogel nu zo bijzonder is zegt Daan: "De kokardezaagbek komt oorspronkelijk uit Noord-Amerika en komt hier niet veel voor. Het is hier een zeldzame soort. Dit zal waarschijnlijk een dwaalgast zijn." Een andere vogelaar sluit hierbij aan: "Dat zie je niet vaak in je leven!" Ondertussen ben ik diep onder de indruk van de kennis van deze vogelaars.

De vogelaars praten en kijken nog naar het exemplaar als Ina plotseling roept: "Ijsvogel gespot, zittend in het riet!" Ineens vergeet ik de zeldzame kokardezaagbek en probeer met mijn verrekijker de ijsvogel tussen het riet te spotten. Helaas, ik zie hem niet. "Wellicht is hij al weer weggevlogen...", zeg ik enigszins teleurgesteld tegen Ina. "Nee hoor, zegt Ina. "Kom maar even door mijn telescoop kijken." Ik zie het exemplaar nog steeds niet... Na een paar minuten, met behulp van de geduldige aanwijzingen van Ina zie ik opeens een mooi vogeltje met een oranje borstje, zittend in het riet. Mijn ijsvogel!! Yes! De zon schijnt zo mooi op het oranje borstje van het vogeltje. Hij blijft zitten, zodat ik hem rustig kan bewonderen. Mijn dag kan niet meer stuk!

Vervolgens zegt Daan: "Jongens, we moeten weer teruggaan want onze tijd zit erop." De vogelaars pakken hun telescoop op en we lopen achter elkaar aan weer terug naar de parkeerplaats waar onze auto's staan. Onderweg horen we een krijsend geluid. "Aha, zegt Jack: dat is een waterral. Ook wel een krijsende big

genoemd.” Hmm, inderdaad is dit een toepassende bijnaam voor het krijsende exemplaar.

Op de parkeerplaats aangekomen nemen we afscheid van elkaar en met een groet stappen de enthousiaste vogelaars weer in de auto. Op de terugweg naar huis geniet ik, moe maar voldaan, na van de super leuke en leerzame ochtend. De grote kennis, behulpzaamheid en medewerking van de ervaren vogelaars was hartverwarmend. En dankzij deze kennis hebben we in totaal zo’n 60 verschillende vogelsoorten gezien en gehoord. Het was een hele bijzondere ervaring om op pad te zijn met de Algemene Vogelwerkgroep! Vogelaars bedankt!!

Sylvia van den Hazel

Vogelaarscontactdagen 2026

Zet ze vast in je agenda!

24 januari	Zeeland	Hele dag
21 februari	West kust Friesland	Hele dag
11 april	Lingezen	Halve dag
16 mei	Bestemming nog onbekend	

Hartelijke groet, Daan

Feestelijke open dag IVN Barneveld

op nieuwe locatie - 17 januari

Op zaterdag 17 januari vindt er bij IVN Natuureducatie Barneveld vanaf 11.00 uur een feestelijke open dag plaats, voor jong en oud, naar aanleiding van de verhuizing naar het gebouw van Aeres MBO-Barneveld aan de Barnseweg. Deze locatie ligt nog steeds op steenworp afstand van het landgoed Schaffelaar, wat ideaal is voor de praktische natuurlessen aan clubs en diverse excursies die daar gegeven worden.

Met de verhuizing is nu een cirkel rond. IVN bestaat inmiddels 65 jaar in Barneveld en de natuurlessen voor de basisscholen worden inmiddels 45 jaar gegeven, door leden van de vereniging. Alom bekend natuurliefhebber, gids, natuurbeschermmer en erelid Gerrit de Graaff (overleden in 2024) heeft IVN Barneveld opgericht. Hij en een aantal medestanders vonden het erg belangrijk dat kennis over de natuur zo breed mogelijk gedeeld werd. De lessen van de eerste natuurgidsenopleiding werden gegeven in de praktijkschool in Barneveld (nu Aeres MBO). Vanaf 1979 vond een verhuizing plaats naar een eigen IVN-locatie op het landgoed Schaffelaar, het ‘Biologisch centrum’, van oorsprong een koetshuis van

het kasteel Schaffelaar. Hier werd gestart met het geven van dagelijkse natuurlessen aan basisschoolkinderen. Tienduizenden inwoners van Barneveld zullen sindsdien nog met plezier terugdenken aan deze lessen die ze in hun jeugd een paar keer hebben meegemaakt. Vanaf 2014 moest het Biologisch centrum verhuizen naar een tijdelijke locatie in een oud gebouw van de Dam- en Schaakvereniging aan de Churchillstraat. Dit vanwege een grootscheepse restauratie van het landgoed Schaffelaar, inclusief bijbehorende gebouwen. Gelukkig was er daardoor in 2019 weer een hele mooie nieuwe locatie beschikbaar voor IVN; na 5 jaar weer op het Schaffelaar erf, in het Natuureducatiecentrum (NEC). Inmiddels is IVN Barneveld in 2025 nogmaals verhuisd. De cirkel is daarmee rond. De dagelijkse natuurlessen en andere bijeenkomsten van IVN vinden weer plaats in een ruimte bij Aeres MBO.

Dit is meteen een goede basis voor extra samenwerking tussen IVN en Aeres, waarbij ook Aeres-studenten zullen worden betrokken. Tegelijk zijn er kortgeleden nieuwe afspraken met de gemeente gemaakt over de voortgang van de lessen aan basisschoolleerlingen in ons dorp. Dit is natuurlijk een mooi moment om dat met alle inwoners van Barneveld samen te vieren. Voor kinderen zijn er op de feestelijke open dag leuke dingen te doen (te denken valt aan bijvoorbeeld natuur knutselen, speuren naar vogels, tekenen, natuurbingo, uilenballen uitpluizen, door microscopen kijken en interessante tropische dieren van Aeres zien). Voor volwassenen is er een mooie en informatieve rondgang langs een natuurfototentoonstelling en informatietafels van alle werkgroepen van IVN Barneveld. Hier kan iedereen terecht met vragen over natuur, natuureducatie voor kinderen en hoe je natuurgids of begeleider kunt worden. Verder is er ook informatie over werken in de natuur (natuurbeheer), nestkastcontrole, natuurfoto's maken, vlin-ders en insecten, vogels en zijn er vragen te stellen over het Schaffelaarse bos en natuurgebieden in de gemeente. Er is voor iedereen ook een leuke vogelquiz, met leuke prijzen; onder andere een jaar gratis lidmaatschap van IVN Barneveld (met gratis toegang tot alle excursies) en een halve dag mee met een ervaren vogelaar. Natuurlijk is iedereen van harte welkom en is er voor iedere bezoeker wat te drinken en is er een lekkere versnapering.

De feestelijke (her-)opening van het Natuureducatiecentrum zal plaatsvinden op zaterdag 17 januari 2026, aan de Barnseweg 3. Van 11.00-15.00 uur is iedereen welkom, op basis van vrije inloop. De officiële openingshandeling zal (door een zeer bekende burger) plaatsvinden om 13.00 uur.

Bram Boswachter en een specht met koppijn?

Beste natuurvriendjes,

Weten jullie wat ik heel leuk vind om te doen? Door het bos wandelen met een groepje natuurvriendjes.

Vorige week liep ik ook weer met een paar kinderen door het bos. Opeens hoorden we een hard geroffel. Het leek wel of er iemand met een tamtam door het bos liep. Dat zou natuurlijk wel erg vreemd zijn. Daarom maar eens goed om ons heen gekeken en ja hoor, een Specht. Hij zat boven in een dode Beuk. Die was hol van binnen en daarom maakte het zo'n lawaai. We keken onze ogen uit en een van de kinderen vroeg: "krijgt een Specht geen koppijn?" Die vraag had ik wel verwacht en gelukkig had ik er nog iets over gelezen.

Spechten kunnen in het broedseizoen wel meer dan 8000 keer tegen een boom aantikken. Dat doet hij niet alleen voor eten, maar ook om aan andere Spechten te laten merken dat dit zijn territorium is. Het tikken gebeurt met een snelheid van ongeveer 25 km per uur. Ongelofelijk. Ik krijg al koppijn als ik er aan denk. Gelukkig is de Specht er helemaal klaar voor. Hij heeft een behoorlijk dikke hersenpan en tussen de bovenkaak en de schedel zit sponsachtig weefsel dat als een schokdemper werkt. Verder heeft hij behoorlijk kleine hersenen die goed opgeborgen zitten binnen zijn schedel. Daardoor schudden ze niet zo hard als dat bij ons zou zijn. We zijn nog niet klaar, want een Specht heeft nog twee hulpmiddelen. Vlak voordat hij de boom raakt, trekt hij zijn spieren aan. Daardoor wordt de klap opgevangen door zijn veerkrachtige botten. Het tweede hulpmiddel is wat we het knipvlies noemen, of het derde ooglid. Dat gaat heel snel over zijn oog heen en daardoor vliegen zijn ogen bij de klap niet uit zijn hoofd.

Wat een verhaal hè. Denk er maar eens aan als je een Specht ziet.

Groetjes, Bram Boswachter.

Op paddenstoelenjacht met de Fotowerkgroep in Landgoed Staverden

Paddenstoelen excursie.

Zaterdag 8 november gaan we o.l.v. Jan Vogel op paddenstoelenjacht in Landgoed Staverden. We verzamelen om 13.00 uur op de parkeerplaats Landgoed Staverden.

Bovenstaande aankondiging las ik in de Nieuwsbrief van de Fotowerkgroep. Na een blik op de weersberichten geworpen te hebben, werd ik steeds enthousiaster. De combi Fotowerkgroep, herfst, paddenstoelen en ook nog eens mooi weer. Ik aarzelde geen moment en meldde mij aan.

Het startpunt van deze middag is het prieel bij Landgoed Staverden. In het

prieel staan al een aantal camera's en fototasen opgesteld. De enthousiaste groep bestaat vanmiddag uit 6 deelnemers: Jan Vogel, Hans Uittenhout, Gea Veldhuizen, Ina Hendriks, Juliette Post en Thérèse Beumer. Na een warm welkom doet Jan de intro van vandaag: "We gaan zo meteen op pad en zullen diverse mooie paddenstoelen tegenkomen, zoals de gele holsteelboleet en ook de prachtige violette gordijnzwam. Mooi om te fotograferen." Hmm... Ik heb nog nooit van deze exemplaren gehoord, dus ben erg benieuwd.

Ik vraag aan Jan welke materialen hij voor het fotograferen van paddenstoelen gebruikt. Jan: "Ik heb altijd een statief bij mij als ik paddenstoelen fotografeer en ook een kussentje voor de knieën is handig."

We gaan op pad. Ondertussen geniet ik van de prachtige herfsttinten die het bos van Landgoed Staverden sieren. Vooral de beukenbladeren zijn in de mooiste tinten rood, bruin, geel en groen getooid. Ook de typische bos-herfstgeur kan ik ruiken. Jan wijst ons terloops op een geschubde inktzwam rechts van het pad. Jan: "Je ziet dat het nog een jonge inktzwam is, want hij zit nog helemaal in zijn vlies." Verderop attendeert hij ons op een gele stekelzwam, die eetbaar is.

Onderweg zien we diverse soorten russula's, mycena's en honingzwammen. Deze laatsten worden door Ina en Hans op de foto gezet. Juliette is geconcentreerd bezig een muizenstaartzwam die op een dennenkegel groeit op de foto te zetten.

"Kijk", zegt Jan: "Dit is een trechtercantharel". Op mijn vraag of de soort zeldzaam is zegt Jan: "De eetbare trechtercantharel staat op de Nederlandse Rode lijst als kwetsbaar."

Verderop ligt Ina languit op haar buik tussen de vele beukenbladeren. Ik ga bij haar staan, maar zie niet wat ze fotografeert. Tussen de herfstbladeren zie ik op eens een voor mij onbekende kleine paddenstoel, die ze belicht met 3 lampjes. Ina, even naar mij opkijkend: "Het kan mij echt niet schelen welke paddenstoel het is, als het maar een mooie foto wordt." Vervolgens richt ze haar aandacht weer op het onbekende exemplaar.

Op een gegeven moment ontdek ik een mooi oranje/rood kleurige zwam tussen het mos op een stobbe. "Hé kijk eens", zeg ik wijzend: "Dit is het begin van een kleverig koraalzwammetje!" Jan buigt zich over het exemplaar wat ik aanwijs en zegt glimlachend: "Nee hoor, dit is geen kleverig koraalzwammetje, maar een rupsendoder!" Een rupsendoder, wow! Die heb ik nog nooit in het echt gezien. Jan legt uit: "De rupsendoder is een knotszwam die parasiteert op poppen van vlinders." Hans pakt hierop zijn camera en zet het feloranje exemplaar op de foto.

De fotografen fotograferen er vanmiddag lustig op los: de oranje oesterzwam, het dennenvlamhoedje, het kleverig koraalzwammetje, de fluweelboleet, koeienboleet... ze worden allemaal op de plaat gezet.

Dat er vanmiddag niet alleen oog is voor paddenstoelen blijkt als volgt.

Mijn oog valt ineens op de schors van een grove den. Ik zie diverse dennenkegels tussen het schors geklemd zitten. "Dat heeft een specht gedaan", zegt Jan. "Ja", zeg ik enthousiast knikkend: "Ik heb geleerd dat dit een heuse spechtensmidse is." Hans en Gea gaan het van dichtbij bekijken.

Verderop zie ik een zakjesdrager op een grove den. Het is vlinderrups die in een zelfgemaakt "zakje" of omhulsel leeft. De vrouwtjes van deze vlinder hebben geen vleugels. Jan, Hans en Gea fotograferen de zakjesdrager van dichtbij. Op dezelfde den druppelt hars naar beneden. De hars is zo goed als opgedroogd. Hans fotografeert een harsdruppel en laat de zo-even gemaakte foto aan mij zien. Prachtig!

Ik sta stil bij een Amerikaanse eik en zie een kleine witte cocon van een lantaarnspin. Thérèse en Jan komen even kijken. "Hé kijk", zegt Thérèse. Ze wijst naar een groepje kleine witte eitjes op de schors van dezelfde boom. Het blijken eitjes van een of ander insect te zijn. Geen idee welk soort. We gaan weer verder.

We spotten onderweg een spekzwoerdzwam en ook nog een stuk schors, voorzien van allemaal piepkleine kelkjes. Ineens zie ik mini-paddenstoeltjes net boven de bladeren uitkomen. Op mijn vraag wat dat voor soort is zegt Jan: "O, dat is een zemelig donsvoetje." Tja...

In de verte zie ik Ina op haar knieën zitten, dichtbij een beukenblad met een piepklein paddenstoeltje erop. Jan kijkt mee en zegt dat dit een beukenbladmycena is. Ook Hans gaat op de knieën en met behulp van zijn macrolampje maakt hij er prachtige foto's van.

Even later laat Jan ons de gele holsteelboleet zien. De steel van de paddenstoel is inderdaad hol. Mooi om ook even op de foto te zetten.

"Kijk, dit is nu de slakkenkloofjeszwam", zegt Jan. Jan wijst naar de vele zwarte puntjes op de schors van een beuk.

De puntjes lopen in een verticale lijn over de schors. Je oog moet er maar op vallen...

We komen op een plek met heel veel rechte koraalzwammen. Ik kan mijn geluk niet op, want ik heb ze dit jaar nog niet één keer gezien. Maar Jan heeft zijn aandacht bij een grote purperen paddenstoel. Glimlachend zegt hij: "Dit is nu de violette gordijnzwam!" Het is inderdaad een prachtige grote paarse paddenstoel. De hele groep ligt nu plat op zijn of haar buik om de paddenstoel vast te leggen.

Vervolgens wijst Jan Ina op een mooie porseleinzwam. Ina gaat vervolgens direct door de knieën en zet de mooie witte glanzende paddenstoel op de foto. Aan de andere kant van de weg zit Gea op haar knieën bij een mooie grote stobbe, voorzien van vele rood gerande tonderzwammen. Gea fotografeert er vrolijk op los.

Aan alle leuke dingen komt een einde, dus ook aan deze zeer interessante middag. Op weg naar de parkeerplaats spotten we nog een door de nu ondergaande zon beschenen goudvliesbundelzwam; erg mooi! Ook zien we nog een paar gigantisch grote parasolzwammen. Hans en Thérèse zetten de exemplaren op de foto.

Al pratend vervolgen we onze wandeling. Opeens zegt Jan: "Hé kijk, een vlinder!" We kijken eens goed. Inderdaad. Tussen de bladeren kun je de grote vlinder bijna niet zien. Jan zoekt via Obsidentify de naam van de vlinder op: het schijnt de grote wintervlinder te zijn. Jan, nu breed glimlachend, wijst vervolgens op een feloranje rupsendoder, die in de buurt van de vlinder groeit. Wat een vondst!

Tenslotte attendeert Gea ons op het gezang van de vele goudhaantjes die tussen de dennenbomen rondvliegen. We staan even stil en luisteren naar roepjes van hoge tonen: "zrie-zrie-zrie", afkomstig van het kleinste vogeltje van Nederland.

We zijn aangekomen op de parkeerplaats. Ik bedank de deelnemers van de Fotowerkgroep voor deze onvergetelijke middag, met zoveel paddenstoelen- en fotokennis én creativiteit. Het was een feest om met de Fotowerkgroep op pad te zijn geweest!!

Sylvia van den Hazel

Adresgegevens:

IVN Barneveld,
Barnseweg 3, 3771 RN Barneveld
Rembrandtstraat 9H, 3781 EA Voorthuizen

ivn natuur
educatie
Barneveld

Bestuur

André van de Burgwal, voorzitter	voorzitter@ivn-barneveld.nl 06-1121 4973
Sylvia van den Hazel, secretaris	secretaris@ivn-barneveld.nl 06-2483 4774
Hans Uittenhout, penningmeester Reknr: NL71 RABO 0385.5616.52	penningmeester@ivn-barneveld.nl t.n.v. IVN Barneveld
Sylvia van den Hazel, contact werkgroepen	werkgroepen@ivn-barneveld.nl
André van de Burgwal, PR & Publieksactiviteiten	voorzitter@ivn-barneveld.nl
Saskia van Heusden, algemeen bestuurslid	activiteiten@ivn-barneveld.nl
Jenneke Slager, algemeen bestuurslid	

Commissies

PR / Communicatie / Pers:	Gerald Kersjes	pr@ivn-barneveld.nl
Activiteiten:	Saskia van Heusden	

Werkgroepen

Algemene vogelwerkgroep:	Daan Kuiper	0342-417 810
Kerkuilen:	Jan van den Heuvel	0342-473 672
Natuurbeheer:	Job Lubbersen	06-1510 4497
Natuurfotografie:		ivnfotobarneveld@gmail.com
Planten:	Wim Geelhoed	06-3076 3750
PR & Publieksactiviteiten:	André van de Burgwal	06-1121 4973
Redactie Natuurlijkerwijze:	Wim Geelhoed	06-3076 3750
Scholen Barneveld:	Cees Klomp	06-4032 3795
Steenuilen:	Paul Derksen	0342-415 103
Vlinders:	René de Graaff	06-4558 0623
Vogelinventarisaties:	Daan Kuiper	0342-417 810
Vogels Barneveld:	Piet Boer	0342-417 393
Vogels Garderen/Kootwijk/Erica:	Aart Mulder	06-2826 1883
Webmaster www.ivn/barneveld :	André van de Burgwal	06-1121 4973

Administratie

Leden & donateurs:	Sylvia van den Hazel	06-2483 4774
		secretaris@ivn-barneveld.nl

Afz.: redactie@ivn-barneveld.nl

Activiteiten IVN Barneveld - deze winter

Wandelingen

30 december Snertwandeling Het Paradijs om 14:00 uur

24 januari Wandeling over de Wildekamp voor Gidsen om 13:45 uur

31 januari Wandeling over de Wildekamp voor publiek om 13:45 uur

7 maart Cultuurhistorische wandeling Landgoed Otelaar om 14:00 uur

Open dag
17 januari 2026

ivn natuur
educatie
Barneveld

Voor informatie over
wandelingen, excursies, kennis- en
ontmoetingsavonden
verwijzen we u naar de komende
nieuwsbrieven

Kopij: de redactie ontvangt uw bijdrage voor het
volgende nummer graag voor 1 maart 2026

via e-mail: redactie@ivn-barneveld.nl